

освободи малоазиятскитѣ гърци отъ властѣта на персийцитѣ, да покори на Гърция обширнитѣ и богати страни и многобройни народи и племена на истокъ и да распространи нейната слава до прѣдѣлитѣ на свѣта. Филиппъ Македонски напълно оцѣнявалъ съ проникателния си умъ ползата отъ войната съ персийцитѣ за себѣ си и за Гърция и въроятността на успѣха ѝ. За това именно тѣзи война и била, прѣзъ всичкото време на царуването му, постояннѣ прѣдмѣтъ за неговитѣ мисли и желания. Нѣма, мислимъ, никакво съмнѣние, че той би завювалъ персийското царство, ако да не бѣше убитъ тъкмо въ туй време, когато вече се готвялъ да отвори война противъ него. Александръ, заедно съ прѣстола, наслѣдилъ отъ Филиппа и великата му мисль за покориеніето на персийското царство. Жаждата за слава и породеното отъ неговитѣ учени, чрѣзъ всеобнимающето образование и пламенно въображение, распалени отъ четеніето на Илиадата, желание да изучи и покори неизвѣстнитѣ до тогава страни на далечния истокъ — *можали да бждатъ силно*, но, безъ съмнение, *не сѣ били единственното побуждение* на Александра за прѣдприеманіето на войната противъ персийцитѣ. Освѣнъ общия гласъ на грѣцкия народъ, тѣзи война изисквали както интѣреситѣ на Гърция, тѣй и собственитѣ интѣреси на Александра.

Както бача си, той напълно разбиралъ, че войната противъ персийцитѣ била най доброто срѣдство за пълното утвърдяване на властѣта му надъ Гърция, неотдавна още покорена, — че гърцитѣ, сражавайки се противъ общия врагъ подъ знамената на македонцитѣ, по неволя трѣбовало да се съединятъ съ тѣзи послѣднитѣ — чрѣзъ тѣснитѣ връзки на братството и повиновеніето на единъ, общъ

царь, — и най послѣ, че, като турвалъ въ изпълнение отдавнашното желание на гърцитѣ, той отъ македонецъ, т. е. по мнѣнието на гърцитѣ, *варваритѣ*, ставалъ *еллинъ*. Къмъ това трѣбва още да се прибави, че слѣдъ смъртѣта на Филиппа войната съ персийцитѣ прѣдставлявала още по голѣма надѣжда за успѣхъ, откозкото затрудненія. За да се увѣримъ въ това, достатъчно е само да сравнимъ относителното положение на персийското царство, съ това на Македония и Гърция взети заедно.

Персийското царство било *най обширното и най-богатото*, отъ всички съществувавши нѣкогажъ до тогава въ свѣта. То располагало съ брѣговетѣ на четири морета и заключвало въ себѣ си най добритѣ страни на Азия и Африка, богати и природно, и отъ сърѣдоточената въ тѣхъ, почти всемирна търговия. Персийското правителство получавало, както отъ плащания отъ подвластнитѣ нему народи данъкъ, тѣй и отъ много разни други источники, извѣрѣдно голѣми доходи. Вънъ отъ това, въ Персеполь, Екбатана, Суза, Вавилонъ, Арбела, Дамаскъ и други по важни градове били събрани неизброими съкровища и богатства.

Отъ четиритѣ морета, които мияли прѣдѣлитѣ на персийското царство, даже само брѣговетѣ на Срѣдиземно море отъ Хеллеспонтъ до Ливия били достатъчни за да направятъ отъ това царство една можща, първостепенна морска държава. На тѣзи брѣгове се намирали най богати гори съ строителенъ материалъ и многобройни търговски и богати приморски градове съ прѣввсходни пристанища, а жителитѣ на тѣзи градове били отлични моряци. По всички тѣзи причини персийцитѣ имали на Срѣдиземно море многобройна и твърдѣ добра флота. Кораби за нея давали финикиянитѣ, египтянитѣ и осо-